

עין משפט נר מצוה

כג:

ננטרן. ישמרוני אכניסם עמי וישמרוני מן המזיקין: לא יאחזו צידו וכו' ויספנל שאין דעתו מיושבת עליו במפלה שהרי לבו תמיד עליהן שלא יפלו מידו: ולא יישן כהן. ° שמא [וא] יפית: הרי אלו כיוצא בהן. לענין מפלה שדואג עליהן שלא תפול הסכין ותזיקנו והקערה משפך והמעוט יאבדו והככר יטנף: לים הלכסא כי הא מפניסא. דקתני לא ישמין במפילין: דבית שמאי היא. דאמרי לעילי' מניחן בחלון הסמוך לר"ה ולא יכניסם צידו ויכנס: דאי ב"ה. הא אמרי לעילי' אוחזן צידו ויכנס: ביום הכסא עראי. כגון להשמין שאין אדם הולך

דבררים שהתרתי דָך באן בו'. ולא צעי לשנויי דברים שהתתי לך בבית הכסא עראי אסרתי לך בקבוע דאסור לפנות בגדולים והתפילין צראשו אכל להשמין מותר משום דלא אשכחן צבריימא אכל הך דטפח וטפחיים אשכחן ליה צבריימא צהדיא הר"ר יוסף: והא

לית הלכתא כי הא מתניתא דב"ש היא דאי ב"ה השתא בית הכסא קבוע שרי בית הכסא עראי מיבעיא מיתבי דברים שהתתתי לך כאן אסרתי לך כאן מאי לאו תפילין אי אמרת בשלמא בית הלל התרתי לך כאן קבוע אסרתי לך כאן בית הכסא עראי אלא אי אמרת ב"ש הא לא שרו ולא מידי כי תניא ההיא לענין טפח וטפחיים דתני חדא כשהוא נפנה מגלה לאחריו טפח ולפניו טפחיים ותניא אידך לאחריו טפח ולפניו ולא כלום מאי לאו אידי ואידי באיש ולא קשיא כאן לגדולים כאן לקטנים ותסברא אי בקטנים לאחריו טפח למה לי אלא אידי ואידי בגדולים ולא קשיא י"הא באיש הא באשה אי הכי הא דקתני עלה ו^א זהו ק"ו שאין עליו תשובה מאי אין עליו תשובה דרכא דמילתא הכי איתא אלא לאו תפילין ותיובתא דרבא אמר רב ששת תיובתא מכל מקום קשיא השתא בית הכסא קבוע שרי בית הכסא עראי לא כל שכן הכי קאמר יבית הכסא קבוע דליכא ניצוצות שרי בית הכסא עראי דאיכא ניצוצות אסרי אי הכי אמאי אין עליו תשובה תשובה מעלייתא היא הכי קאמר הא מילתא תיתי לה בתורת טעמא ולא תיתי לה בק"ו דאי אתיא לה בתורת ק"ו זהו ק"ו שאין עליו תשובה: ו^א ת"ר י'הרוצה ליכנס לסעודת קבע מהלך עשרה פעמים ד' אמות או ד' פעמים י' אמות ויפנה ואח"כ נכנס אמר ר' יצחק הנכנס לסעודת קבע חולץ תפיליו ואח"כ נכנס ופליגא דר' חייא דא"ר חייא י'מניחן על שלחנו וכן הדור לן ועד אימת אמר רב נחמן בר יצחק ו^אעד זמן ברכה תני חדא צורר אדם תפיליו עם מעותיו באפרקסותו ותניא אידך לא יצור לא קשיא הא דאזמניה הא דלא אזמניה ו^אדאמר רב חסדא י'האי סודרא דתפילין דאזמניה למיצר ביה תפילין צר ביה תפילין אסור למיצר ביה פשיטי אזמניה ולא צר ביה צר ביה ולא אזמניה שרי למיצר ביה זווי ולאבבי דאמר ו^אהזמנה מילתא היא אזמניה אע"ג דלא צר ביה צר ביה אי אזמניה אסור אי לא אזמניה לא בעא מיניה רב יוסף בריה דרב חונאי מרב יהודה מהו שיניח אדם תפיליו תחת מראשותיו יתחת מרגלותיו לא קא מיבעיא לי שנוהג בהן מנהג בזיון כי קא מיבעיא לי תחת מראשותיו מאי א"ל הכי אמר שמואל י'מותר אפילו אשתו עמו מיתבי לא יניח אדם תפיליו תחת מרגלותיו מפני שנוהג בהם דרך בזיון אבל מניחן תחת מראשותיו ואם היתה אשתו עמו אסור היה מקום שנבזה ג' טפחים או נמוך ג' טפחים מותר תיובתא דשמואל תיובתא אמר רבא אע"ג דתניא תיובתא דשמואל הלכתא כוותיה מ"ט כל

מי שמתו פרק שלישי ברכות

נעשה המקום הזה בית הכסא תחלה: נעשה המקום הזה בית הכסא תחלה: שהספי לך כאן. בבית הכסא קבוע: אסרתי לך כאן. בבית הכסא עראי: מאי לאו תפילין. שאמרו בית הלל אוחזן צידו ויכנס בבית הכסא קבוע ולהשמין בהם אסרו כדמפרש טעמא לקמן: הא לא שרו. בבית הכסא קבוע: כי תניא ההיא. לאו לענין תפילין תניא אלא לענין גלוי טפח וטפחיים לגדולים אינו מגלה אלא טפח ולקטנים מגלה טפחיים ועלה קאי גלוי טפחיים שהתמי לך כאן אסרתי לך כאן: לאחריו טפח. ולא יותר משום נגיעות: ולפניו טפחיים. משום קילוח מי רגלים

הנחזין למרחוק: מאי לאו כו'. והיינו דקאמר לעיל דברים שהתמי לך בבית הכסא עראי אסרתי לך בקבוע: אלא אידוי ואידוי בגדולים. וממוך שהוא דוחק עצמו לגדולים הוא צא לידי קטנים הלכך צאש מלאחריו טפח ומלפניו טפחיים וצאשה מלפניה ולא כלום והכי קאמר הא דלעיל דברים שאסרתי לך צאשה התרתי לך צאש: אי הכי דלענין טפח וטפחיים קתני דברים שהתמי לך כאן אסרתי לך כאן: הא דקתני עלה. כסיפא דידה חה הוא ק"ו שאין עליו תשובה צדצר הזה יש לך להשיצני ק"ו ואין לי עליו תשובה להחזיר לך אי אמרת בשלמא בתפילין קאמר וכדאמרינן וצ"ה היא היינו דקתני דיש כאן להקשות קל וחומר השמא בית הכסא קבוע שרי בית הכסא עראי מיציעא ואין לי תשובה להשיצך עליו אלא אי אמרת לענין טפח וטפחיים מאי ק"ו יש להקשות כאן: אורחא דמילתא הכי הוא. שהאש צריך לגלות לפניו ולא האשה: פיוצתא דרבא אמר רב ששס. דאמר בית שמאי היא ולא בית הלל דאם כן לא משכחמי מידי לאוקמה הך צבריימא דקתני מאי שהתמי לך כאן אסרתי לך כאן: דליכא ניצוצות. שהיא צריך לשפשפן

צימיו מעל רגליו: בית הכסא עראי. לקטנים: דאיכא ניצוצות. הניחזין על גבי רגליו ואמרינן במסכת יומא (דף ג.) מנזה לשפשפן שאסור לאדם שינא צניצוצות שעל גבי רגליו שמא יראה ככרות שפכה ונמנא מניחא לעז על בניו שהם ממזרים הילכך אי אפשר לאחוז תפילין צידו: הא מילתא. דתפילין בבית הכסא עראי וקבוע: סיסי לה צבורס טעמא. להתיר בבית הכסא קבוע את האסור בבית הכסא עראי משום טעמא דניצוצות: דאי אסיא לה צבורס ק"ו. לומר דין הוא להקל בבית הכסא עראי קל ולהחמיר בבית הכסא (א) חמור ולא תזול בתר טעמא אלא בתר חומרא וקולא ואנן עבדינן איפכא אין לי עליו מה להשיצך שאין לי למנאש שיהא בשום מקום בית הכסא עראי חמור מן הקבוע שאוכל להשיצך אם התמי בקבוע שהוא קל בדצר פלוני נמיר בשל עראי שהוא חמור זה אכל טעמא איכא למאי דעבדינן דהכא איכא ניצוצות והכא ליכא ודבר זה לאו קל וחומר לא קל ולא חמור: הניכנס לסעודס קצע. וגנאי הוא שינטרך לנקציו בתוך הסעודה: מהלך עשרה פעמים כו'. וככל פעם ופעם צודק עצמו ויושב אולי יוכל להפנות שההילוך מוריד הגדולים לנקב: חולץ תפיליו. שמא ישתכר בסעודה ויתגנה בתפיליו: וכן הדור לו. שיהו מזומנים לו ויחזור ויניחם בשעת צרכה: צאפרקסותיה. סודר של ראשו: עם מעותיו. לא עם המעות ממנש אלא שני קשרים זה אצל זה: ה"ג הא דאזמניה הא דלא אזמניה. להביא סודר לתפילין דכיון דאזמניה שוב אסור לצור כו מעוט מאחר שהקלו לך: לר ביה. אי אזמניה אין אי לא אזמניה לא קדיש ושרי למינר ביה דהכי תניא בהדיא בסנהדרין (מח:) הניח כו תפיליו יניח כו מעות: ולאציי דאמר הזמנה מילתא היא. גבי אורג בגד למת בסנהדרין בפרק נגמר הדין (ד' מז): מהו שיניח תפיליו תחת מראשותיו. צלילה כשהוא ישן: אם היה מקום גבוה ג' טפחים. למעלה מראשותיו ועליו נותן התפילין או למטה מראשותיו יוצא מקום מן המטה: כל

מסורת הש"ס

(א) סוכה מא: (ב) גשס כו:,(ג) (ב"מ כה:,(ד) שנת פג,(ס) סנהדרין מח,(ו) גשס מז: מח. מונילה כו: מנחות לד:,(ז) [ע"א],(ח) [גס],

◀◀▶▶▶

הגהות הב"ה

(א) רש"י ד"ה דלי אמא וכו' בבית הכסא קבוע חמור:

◀◀▶▶▶

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ולא יישן בהן שפא ופיח. עיין סוכה ד' כו ע"א וז"ע:

◀◀▶▶▶

הגהות הגר"א

[א] רש"י ד"ה ולא יישן בהן שמא ישיל. כז"ל:

◀◀▶▶▶

מוסף רש"י

ולא יישן בהן. שמא יפלו מידו, והכי אוקימנא ליה בהשן (סוכה כו.) דהא דקתני לא קבע ולא חרעי בדנקיע ליה צדיה (שם מח:). אזמניה ולא צר ביה. הזמנה לאו מילתא היא (פנהדרין מח:). צר ביה ולא אזמניה. אקראי בעלמא הוא (שם).

◀◀▶▶▶

רב ניסים גאון

ולאביי דאמר הזמנה מילתא היא, עיקר דבריו של אבבי במס' סנהדרין בפי' נגמר הדין (דף חו) איתמר האורג בגד למת אביי אמר אסור ורבא אמר מותר אביי אמר אסור הזמנה מילתא היא: